

[Langkilde.]

andre områder uden at gøre sig klart, om det overhovedet er muligt at holde disse løfter, og uden at gøre sig klart, hvad det vil komme til at koste den enkelte borger.

Hvordan har man nu beregnet udgiftstigningerne på det offentlige område? Der er altså dels investeringerne, dels lønudgifterne, som er en væsentlig del. Her er man gået ud fra, at den stigning i lønningerne på det private område, som er betinget af produktivitetsstigningen, også vil komme det offentlige område til del, og det er vel nok en nøgtern vurdering. Sådan har det været hidtil, og der er ingen grund til at tro, at det vil være anderledes i den kommende periode. Konsekvenserne heraf angiver man så i en stigning i det offentlige andel i nationalproduktet fra 45 pct. til 58 pct. Nu skal man selvfølgelig tage disse tal med alle mulige forbehold, men man må i alt fald sige, at en sådan stigning vil svare til en ganske voldsom stigning i skattetrykket, som vel vil være noget større end det, der er angivet ved procenttallet af andelen i nationalproduktet. De fleste kan vel ikke forestille sig andet end en meget kraftig stigning i forhold til en i øvrigt hård skattebelastning i øjeblikket.

Med hensyn til de politiske beslutninger, som kan føre til øget skattetryk, er vor stilling helt klar. Vi ønsker ikke en sådan udvikling, og vi vil gøre vor politiske indflydelse gældende for at forhindre den. Det skyldes selvfølgelig først og fremmest de konsekvenser, som ligger i, at en sådan stigning vil have en voldsom indflydelse på borgernes lyst til at arbejde og spare. Dernæst skyldes det en stærk tvivl om, hvorvidt vort skattesystem administrativt og kontrolmæssigt overhovedet kan bære et sådant skattetryk. Der tales meget om unddragelser i øjeblikket, og betydelige hjerner sættes ind mod dette, og det er klart, at jo højere trykket stiger, des voldsommere vil kontrolproblemerne blive; uanset hvad man i øvrigt foretager sig for at forbedre ligningen og at straffe unddragelser.

Det er selvfølgelig ikke muligt at komme ind på enkeltheder i planen i øvrigt. Jeg har nævnt nogle områder fra børne- og ungdomsforsorgen og vil desuden nævne nogle problemer fra uddannelsesområdet, som forekommer særlig betydningsfulde, fordi

dette område, navnlig den videregående uddannelse, har en vældig betydning for en række andre områder. De udviklingslinjer, som er lagt til grund for beregningerne her, har visse forudsætninger, som er interessante, og som jeg derfor gerne vil fremhæve.

Først og fremmest sker der en forkortelse af de almindelige akademiske studier, og næsten hele ekspansionen i den videregående uddannelse sker i eksisterende og nyoprettede kortere uddannelser.

Disse forudsætninger skulle alle resultere i et mindre forbrug af ressourcer og modsvares så af en forudsætning om stigning i den procent af en årgang, der søger videregående uddannelse. Realiteten i dette er ganske enkelt, at med en uændret struktur i uddannelserne vil forbruget stige meget ud over den væsentlige stigning, som der regnes med her, og som f. eks. er karakteriseret ved nogle voldsomt stigende tal på lærerområdet. Da må man spørge sig selv: er der ikke her en alvorlig appel til os politikere om at sørge for, at forudsætningerne skabes for, at en ændring af studiestrukturen kan finde sted? Jeg skal ikke sige meget om de administrative forudsætninger for en rimelig uddannelsesstrukturens tilvejebringelse. Men jeg må have lov at anføre, at erfaringerne fra behandlingen af antallet af stillinger f. eks. på Københavns universitet gør det fuldstændig klart for mig, at de administrative forudsætninger ikke i dag er tilvejebragt, og det vil vel sige, at hvis vi på den videregående uddannelses område ikke skal forudse et meget stærkt stigende forbrug og — må man vel have lov at sige — et stærkt stigende spild, så må der ske noget snart på dette område.

Hele denne perspektivplan kalder jo stærkt på en offentlig diskussion, som også hr. Ivar Nørgaard var inde på, og jeg kunne godt ønske, at aviser og radio og tv ville gå ind i en særlig oplysningsvirksomhed om denne plan for at få befolkningen til at danne sig et mere klart og nøgternt billede af de problemer, som ligger for, og derved måske opnå en mere nuanceret og saglig debat, som er naturlig og også nødvendig i et demokratisk samfund.

Det, som efter min mening perspektivplanen siger til os politikere — hr. Ivar Nørgaard var også inde på dette — er jo, at vi må have mod til at prioritere. Det er ikke